

Programverksamhet i Kriminalvården

Kriminalvården har som mål att enbart bedriva brotts- och missbruksrelaterade program som har forskningsstöd för effekter på återfall.

Ett led i detta arbete är att programmen prövas av en vetenskaplig panel. För att ett program ska bli godkänt (ackrediterat) krävs bland annat:

- en tydlig, vetenskapligt förankrad förändringsmodell
- att effektiva metoder används
- att det säkerställs att programmet genomförs på rätt sätt och av kompetent personal.

Innan ett program bedöms för ackreditering prövas det vanligtvis i begränsad skala under utveckling. Efter ackreditering är avsikten att programmen ska bli tillgängliga för alla klienter som har behov av dem.

Följande program bedrivs för närvarande:

Allmän kriminalitet

Brotts-Brytet	Cognitive Skills
One-to-One	ETS - Enhanced Thinking Skills
ART prepare	

Motivation

Vinn - Riktat till kvinnor
BSF - Beteende-Samtal-Förändring

Väld

ART - Aggression Replacement Training
IDAP - Integrated Domestic Abuse Programme
VPP - Violence Prevention Programme

Missbruk

Våga välja	PRISM - Programme for Reducing Individual Substance misuse
12-stepsprogrammet	Prime for Life
Återfallspreventionsprogrammet	

Sexualbrott

ROS Relation och Samlevnad - grupp/individuellt

Mer information om Kriminalvårdens behandlingsarbete hittar du på vår hemsida:
www.kriminalvarden.se/behandlingsprogram.

Här finner du även kontaktuppgifter dit du kan vända dig för att få mer information om de olika programmen.

Kriminalvården

Behandlingsprogram

12-steps- program

Kriminalvården

www.kriminalvarden.se

601 80 Norrköping
Tel: 077-22 80 800
Fax: 011-496 36 40

Best.nr. 4881
Fax: 011-496 35 17

12-stepsprogrammet

12-stepsprogrammet har sitt ursprung i självhjälpsrörelsen Anonyma Alkoholiser – AA. Den startades i USA på 30-talet av två alkoholister, inom rörelsen kallade Bill W. och Dr. Bob, som upptäckte att de genom att dela sina erfarenheter med varandra fick en grund för tillfrisknande och varaktig nykterhet.

Programmet omfattar tolv steg som formulerats utifrån AA:s 100 första medlemmars erfarenhet. Stegen görs individuellt med hjälp av en *sponsor*, någon som själv gått igenom processen. Arbetet syftar till att ge en personlighetsförändring stark nog för att slippa använda alkohol/droger oavsett vad som händer i livet. Programmet används för olika typer av beroende och är spritt över hela världen. I följande text används för enkelhets skull orden alkohol/alkoholism.

Programmet beskriver alkoholism som en sjukdom med tre komponenter. Fysiskt kan den jämföras med en allergi. Den manifesteras i en kontrollförlust över mängden alkohol, den första dricken kan starta ett oemotståndligt sug efter mer. Mentalt innebär sjukdomen en tankemässig fixering vid drickande. Känslomässigt, eller själsligt/andligt, skapar sjukdomen mycket smärta. Alkoholen fungerar som medicinering mot denna smärta.

Programmet säger att alkoholen bara är ett symtom på denna andliga smärta och att tillfrisknade inte handlar så mycket om nykterhet som om ett andligt/ känslomässigt tillfrisknande. Allergin kvarstår dock alltid, sjukdomen är kronisk, varför en alkoholiker måste förbli nykter för att bibehålla sin livskvalité.

Behandling

Behandling utifrån AA:s tolv steg utvecklades under 50-talet i USA. Främst i Minnesota, varför den ofta kallas Minnesotamodellen. Behandlingen syftar till att hjälpa den beroende ställa egen diagnos och påbörja stegarbetet. I föreläsningar och grupper beskrivs sjukdomen och den enskilde ges möjlighet att själv avgöra om han/hon är beroende eller inte, en förutsättning för att arbeta vidare i stegen. En så kallad primärbehandling

pågår vanligen ca fyra veckor och man går då igenom de tre första stegen. Dessa omfattar i stora drag att få insikt om sin sjukdom, finna hopp till en förändring och ta ett beslut om att göra denna förändring.

Programmet sprids, både inom självhjälpsrörelsen och på behandlingshemmen, med så kallad fro-netisk kunskap, det vill säga den är baserad på praktisk erfarenhet. De flesta som arbetar inom tolvstegsbehandling har själva erfarenhet av att använda programmet.

12-stepsprogrammet är i stora stycken ett kognitivt program. Mycket av arbetet innebär att man kartlägger sina tankemönster och tränar på att ändra dessa.

12-stepsprogrammet betraktar alkoholism som en familjesjukdom. Alla i familjen far illa av att tvingas anpassa sig till den beroendes agerande. Behandlingshemmen har oftast familjedagar då anhöriga; make/maka, föräldrar och äldre barn själva får hjälp att förstå och hantera problemet. Det finns också en väl utvecklad självhjälpsrörelse med möten för anhöriga så som Al-anon och ACoA.

Behandling inom anstalt

I svensk kriminalvård finns ett antal anstalter som bedriver tolvstegsbehandling. Programmet är anpassat till fängelsemiljön och strävan är alltid att den intagne skall kunna fortsätta sin behandling genom en s.k. vårdvistelse under senare delen av verkställigheten eller efter frigivningen.

Programmet bedrivs i tre olika nivåer. Introduktion syftar till att presentera programmet och ge den enskilde tillräcklig kunskap för att ta ställning till om han/hon vill genomgå behandling. Grundbehandlingen går igenom de tre första stegen. Man sitter i grupp ca tre dagar i veckan, lyssnar på föreläsningar, ser filmer och gör individuella arbetsuppgifter. Möjlighet ges också till enskilda samtal med den alkohol- och drogterapeut som leder grupperna. I förlängda behandlingen går man igenom de så kallade förändringsstegen 4-9 och sen även ”underhållsstegen” 10-12.

Den intagne söker till avdelningen och skriver kontrakt inför behandlingen med krav på bland annat nykterhet/drogfrihet och aktivt deltagande.

Kort om 12-stepsprogrammet

Alkohol- och narkotikaprogram, ursprungligen utarbetat av Anonyma Alkoholister (AA). Programmet kallas ibland även för Minnesotamodellen och har som namnet antyder sitt ursprung i USA. Det används i första hand på särskilda behandlingsavdelningar.

Målgrupp

Dömda som missbrukar alkohol eller narkotika.

Teori

Programmet klassar beroendet som en sjukdom och understryker det personliga ansvaret för tillfrisknandet. Deltagarna i programmet hjälper, påverkar och stöttar varandra att ta de tolv stegen till ett liv utan alkohol och andra droger. Programmet är andligt orienterat men det innebär inte att man behöver vara eller bli troende. Vad som är en ”högre makt” är upp till varje deltagare att själv avgöra.

Metod

Programmet bedrivs i tre faser; Introduktion, Grundsam samt Förlängd behandling. Dessa innehåller föreläsningar, gruppssessioner och enskilda arbetsuppgifter.

Programledning

Tolvstegsprogrammen i Kriminalvården leds av utbildade alkohol- och drogterapeuter, ofta själva före detta missbrukare. Även vårdare från avdelningen deltar i behandlingen.

Utvärdering och forskning

Tolvstegsmodellen har använts på flera anstalter inom den svenska kriminalvården sedan mitten av 90-talet. I linje med den ackreditering av nationella program som pågår är målet att även Tolvstegsprogrammet ska bedrivas likadant överallt så att det blir lättare att genom forskning visa vilka effekter programmet har. I en första utvärdering som publicerades 2009 påvisades att ca 17% färre återföll i kriminalitet i jämförelse med en kontrollgrupp.